

HATAY NÖBETÇİ İDARE MAHKEMESİ'NE

Adli Yardım Taleplidir.

Davalı İdarenin Savunması Alınmaksızın
Tedbiren Yürütmenin Durdurulması
Taleplidir.

DAVACI : 1) HATAY BAROSU
(Temsilen Hatay Baro Başkanı Av. Hüseyin Cihat AÇIKALIN)

- 2) HÜSEYİN CİHAT AÇIKALIN (TCKN: [REDACTED])
- 3) ECEVİT ALKAN (TCKN: [REDACTED])
- 4) DENİZHAN ERBEK (TCKN: [REDACTED])
- 5) GARİP ERHAN BİNER (TCKN: [REDACTED])
- 6) İNCİ BAL (TCKN: [REDACTED])
- 7) İREM KOCAÇINAR (TCKN: [REDACTED]),

DAVACI :
8) ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
9) TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

VEKİLLERİ : 1) Av. Hülya YILDIRIM (Ankara BAROSU 27565)
Mithat Paşa Cad. No:57/6 Kızılay/ANKARA
DİĞER VEKİL DEPREM BÖLGESİNDE OLDUĞU İÇİN
HAK KAYBI YAŞANMAMASI ADINA TÜM
TEBLİGATLARIN AV. HÜLYA YILDIRIM'A YAPILMASINI
TALEP EDERİZ.

2) Av. Hüseyin Cihat AÇIKALIN (Hatay Barosu [REDACTED])
Yeni Mah. Atatürk Cad. Göl Apt. B Blok Kat:1 Reyhanlı/HATAY

3) Av. Ecevit ALKAN (Hatay Barosu [REDACTED])
Akasya Mah. 170. Sok. FG-1A Blok N:6 Antakya/HATAY

5) Av. Garip Erhan BİNER (Hatay Barosu [REDACTED])
Çekmece Mah. Atatürk Cad. Gazi Sit. C Blok No:1-1C/5
Defne/HATAY

6) Av. İrem KOCAÇINAR (Hatay Barosu [REDACTED])
Çekmece Mah.418. Sk. No:3 Defne/HATAY

- 10) İSKENDERUN ÇEVRE KORUMA DERNEĞİ,
- 11) ÇEVRE VE TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ
- 12) TARSUS ÇEVRE KORUMA KÜLTÜR VE SANAT MERKEZİ DERNEĞİ
- 13) ANTAKYA ÇEVRE KORUMA DERNEĞİ,
- 14) HATAY İLİ ANTAKYA SAMANDAĞ İSKENDERUN İLCELERİ
KÜLTÜR, YARDIMLAŞMA DAYANIŞMA ve ÇEVRE GÖNÜLLÜLERİ DERNEĞİ

**10-11-12-13-14 NOLU DAVACILARIN
VEKİLLERİ**

: Av. İsmail Hakkı ATAL (Adana Barosu [REDACTED])
Reşatbey Mah.62003 Sk. No:20 Kat:1/1 Seyhan/ADANA
Av. Hüseyin Cihat AÇIKALIN (Hatay Barosu [REDACTED])
Yeni Mah. Atatürk Cad. Göl Apt. B Blok Kat:1
Reyhanlı/HATAY
Av. Ecevit ALKAN (Hatay Barosu [REDACTED])
Akasya Mah. 170. Sok. FG-1A Blok N:6 Antakya/HATAY
Av. Denizhan ERBEK (Hatay Barosu [REDACTED])
Atatürk Cad. Hubbezoğlu Apt. No:2/1 Antakya/HATAY
Av. Garip Erhan BİNER (Hatay Barosu [REDACTED])
Çekmece Mah. Atatürk Cad. Gazi Sit. C Blok No:1-1C/5
Defne/HATAY
Av. İnci BAL (Hatay Barosu [REDACTED])
Akasya Mah. 170. Sk. FG-1A Blok No:6 Antakya/HATAY
Av. İrem KOCAÇINAR (Hatay Barosu [REDACTED])
Çekmece Mah.418. Sk. No:3 Defne/HATAY

DAVALI _____ : **1- HATAY VALİLİĞİ**
Kışlaşaray Mah. Vilayet Cad. Hükümet Konağı 3110 Antakya/HATAY

2- HATAY BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
*Cumhuriyet Mahallesi, Adnan Menderes Caddesi, No:4
Antakya/HATAY*

DAVA KONUSU _____ : Hatay'ı ağır biçimde etkileyen 6 Şubat depremleri sonrasında Hatay ili bazında; zeytinlik bölgelerinin ve yerleşim alanlarının, hastanelerin, çadırkentlerin, konteynerlerin, yaşam alanlarının, ibadet yerlerinin ve sulak alanların, ayrıştırılmamış doğal afet yıkıntı atıklarının(moloz olarak da anılacaktır) döküm alanı olarak belirlenmesine ilişkin idari işlemin öncelikle YÜRÜTMESİNİN DURDURULMASINA;
Ardından duruşmalı yargılama neticesinde iptali; talebimiz hakkındadır.

ÖĞRENME TARİHİ _____ : 10.04.2023 (Haber Sitelerinde ve Sosyal medyada yayınlanan haberler, görüntüler ve Hatay Barosu'na gelen ihbarlar neticesinde öğrenilmiştir.)

AÇIKLAMALAR _____ :

TEDBİREN YÜRÜTMİYİ DURDURMA TALEBİMİZ

Davalı idarenin varsa moloz dökümü alanı belirleme işlemlerinin ilgili idarelerin öncelikle savunmaları alınmadan yürütmelerinin durdurulmasına, bu uygun görülmezse davalının savunması alındıktan sonra yeniden değerlendirilmek üzere tedbiren yürütmesinin durdurulmasına ve duruşmalı yargılama neticesinde bu işlemlerin iptaline; davalı idarelerce yapılmış moloz döküm alanı belirleme işlemi mevcut değilse herhangi bir işleme dayanmayan moloz dökümü evlemlerinin derhal durdurulmasına karar verilmesi istemidir.

[Handwritten signature]

ADLİ YARDIM TALEBİMİZ

6 Şubat 2023'te başlayan şiddetli depremler ile Hatay ilinde yaygın ve ağır bir yıkım olduğu herkesin malumudur. Hatay'da bulunan tüm kişi ve kurumlar depremin yarattığı yıkım ile faaliyet ve yaşamlarını olağan biçimde sürdüremeyecek derecede olumsuz etkilenmişlerdir. Bu nedenle davacıların depremzede olduğu, bu bağlamda 4539 sayılı "DOĞAL AFET BÖLGELERİNDE AFETTEN KAYNAKLANAN HUKUKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜNE VE BAZI İŞLEMLERİN KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN KABULÜ HAKKINDA KANUN" uyarınca doğal afete maruz kalmaları dolayısıyla açılan iş bu davada adli yardım hükümlerinden yararlandırılmaları gerekmektedir.

AÇIKLAMALAR

BARONUN, ÇEVRE ÖRGÜTLERİNİN VE MESLEK ÖRGÜTLERİNİN DAVANIN AÇILMASINDA EHLİYETİ MEVCUTTUR

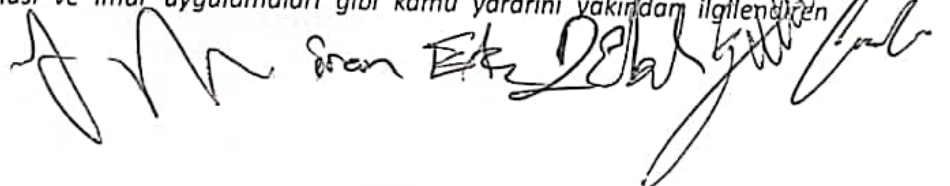
HATAY BAROSU YÖNÜNDEN : 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na göre barolar; tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. Barolar 1136 sayılı Kanunun 76/1 fıkrası ve 95/2-21'den anlaşıldığı üzere hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak ve korumak, bu kavramlara işlerlik kazandırmak görevi verilmiştir.

Danıştay kararları ışığında konuya bakıldığında; Avukatlık Kanununda yapılan değişiklikten sonra açılan davalarda dava açma ehliyetinin bulunup bulunmadığı saptanırken, iptal davasının genel amacının yanı sıra dava konusu idari işlemin, hukukun üstünlüğünü, hukuk devleti ilkesini, genel kamu yararı, Anayasa ile koruma altına alınan eşitlik, kişinin dokunulmazlığı, özel hayatın gizliliği, kanunsuz suç ve ceza olmayacağı gibi temel insan haklarını ihlal edip etmediğine ve yargı kararlarının uygulanması veya geçersiz kınması gibi hukuk devleti ilkesini zedeleyen bir durumun olayda söz konusu olup olmadığına bakılarak, menfaatin ilgisinin olaya özgü, ancak daha geniş yorumlandığı görülmektedir.

Barolar kuruldukları günden bu yana yasaların bir meslek kuruluşu olarak kendisine yüklediği görevlerinin yanında, toplumun hukuki sorunlarıyla ilgili görüş ve önerileriyle de Türk hukuk sisteminin gelişmesine katkı sağlamış olup, sağlamaya da devam edecektir. 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Birliğin görevleri" başlıklı 110. maddesinin 17. bendinde bütün baroların katılımı ile oluşan kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Barolar Birliğine "Hukukun üstünlüğünü ve insan haklarını savunmak ve korumak, bu kavramlara işlerlik kazandırmak" görevi verilmiş olup, aşağıda açıklanan nedenler uyarınca iptal davasına konu ettiğimiz idari işlemin uygulanması halinde çok kısa vadede çevresel zararlar doğuracağı; kanun koyucunun barolara verdiği görev ve yetki uyarınca, Hatay Barosu'nun dava açma hak ve yetkisi bulunmaktadır.

Çevre Kanununun 9. Maddesinde sözü edilen "ilgili diğer kuruluşlar" ifadesinin baroları kapsayacağı açıktır. Biyolojik çeşitliliği koruma ve kullanım esaslarını düzenleyen dava konusu düzenleme hukuki bir metin olup bu metnin üst norm olan Kanunun, Uluslararası Sözleşmeler ve Anayasa hükümlerine uygun olup olmadığına ilişkin görüş verilmesi ve bu konularda menfaat ilgilisi kurulacak özel kanunun da "Hukukun üstünlüğünü savunmak ve korumak" görevi verilen barolardır.

Bundan başka 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde iptal davalarının; idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılabilceği hükme bağlanmış olup aşağıda alıntılan kararda menfaat kavramı, idarenin hukuka uygunluğunun sağlanması bağlamında yorumlanmaktadır: "2577 sayılı İdari Yargılama usulü Kanununun 2/1-a maddesinde, iptal davasının sübjektif ehliyet koşulu 'menfaat ihlali' olarak yer almışken, bu koşul 4001 sayılı Yasayla; çevre, tarih ve kültürel değerlerin korunması ve imar uygulamaları gibi kamu yararını yakından ilgilendiren

hususlar hariç olmak üzere 'kişisel hak ihlali' olarak değiştirilmiş; ancak 2577 sayılı Yasanın 4001 sayılı Yasayla değişik 2/1-a maddesi Anayasa Mahkemesinin 21.09.1995 günlü, E: 1995/27, K: 1995/47 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin, yukarıda belirtilen iptal kararından sonra bu konuda yeni bir düzenleme yapılmamakla birlikte; iptal davasının içtihat ve doktrinde belirlenen hukuki nitelikleri göz önüne alındığında, idare hukuku alanında tek taraflı irade açıklamasıyla kesin ve yürütülmesi zorunlu nitelikte tesis edilen idari işlemlerin, bu idari işlemlerle kişisel, meşru ve güncel bir menfaat ilgisi olanlar tarafından iptal davasına konu edilebileceğinin kabulü zorunludur. Taraf ilişkisinin kurulması için gerekli olan kişisel, meşru ve güncel bir menfaat alakasının varlığı, davanın niteliğine ve özelliğine göre idari yargı yerlerinde belirlenmekte, davacının idari işlemle ciddi ve makul, maddi ve manevi bir ilişkisinin bulunduğu anlaşılması, dava açma ehliyeti için yeterli sayılmaktadır. Ayrıca, iptal davaları ile idari işlemlerin hukuka uygun olup olmadığının saptanmasına, hukukun üstünlüğünün sağlanmasına, böylece de idarenin hukuka bağlılığının belirlenmesine, sonuçta hukuk devleti ilkesinin gerçekleştirilebilmesine olanak sağlandığından bu davalarda menfaat ilişkisinin bu amaç doğrultusunda yorumlanması gerekmektedir. (Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 26.05.2000 tarih E.1999/390, K.2000/761 sayılı kararı)

ÇEVRE ÖRGÜTLERİ(10,11,12,13,14 numaralı Dernekler) YÖNÜNDEN: Söz konusu dernekler; eşitlikçi, özgürlükçü, adil, paylaşımcı; dayanışmayı esas alan bir toplum için mücadele eden derneklerdir. Bu doğrultuda ekolojik, bir toplumsal yaşamın oluşturulmasını, toplumunun ve doğanın birlikte yaşamasının sürdürülebilir koşullara kavuşturulmasını amaçlayan dernekler, çalışmalarında toplumsal eşitsizlik ve adaletsizliğin sonucu olan kırsal ve kentsel sorunlara; toplumsal yoksunluk, yoksulluk, şiddet, doğanın ve doğal hayatın yok edilişi sorunlarına odaklanmıştır. Bu nedenle toplumsal eşitsizliğin ve adaletsizliğin yaşandığı enerji, tarım, hayvancılık, su, orman, hava, toprak, iklim değişikliği gibi sorun alanlarında çözümler üretir. Barınma, ulaşım, sağlık, eğitim, kentleşme, bilim ve teknoloji, biyolojik türlerin, yerel kültürlerin, doğanın korunması ve sürdürülebilir kılınması konuları başta olmak üzere yaşamın tüm alanlarında alternatif politikalar geliştirmeyi ve uygulamayı amaçlar. Bu sorunların toplumsal bilince taşınmasına, çözümlenmesine, aşılmasına yönelik emeğin örgütlenmesini amaç edinirler.

Bunun için de hukuka, kamu düzeni ve kamu yararına aykırı işlem, eylem ve düzenlemeleri yargı yoluna taşımak, ihtilafların çözülmesini için başta dava ve şikâyet yolu olmak üzere tüm hukuki yolları yetkili organları eliyle kullanmak hak ve menfaatine sahiptir.

ANAYASA'NIN 56. MADDESİNDEKİ HERKESİN DENGELİ VE SAĞLIKLI BİR ÇEVREDE YAŞAMA HAKKININ KORUNMASI GÖREVİNİN YÜKLENDİĞİ TÜZEL KİŞİLİĞE SAHİP DERNEKLER OLMASI SEBEBİ İLE DAVA AÇMA EHLİYETİ KONUSUNDA GÜNCEL, AKTÜEL VE MEŞRU MENFAAT SAHİBİ OLDUKLARI TARTIŞMASIZDIR.

MESLEK ÖRGÜTLERİ (8 ve 9 numaralı Örgütler) YÖNÜNDEN:

8 NOLU DAVACI TTB YÖNÜNDEN:

6023 sayılı Türk Tabipleri Birliği Yasası ile kurulmuştur. Temel amaçları arasında hekimliğin toplum yararına uygulanıp geliştirilmesini sağlamak, toplum birey ve toplum sağlığını korumak ve bunun için gerekli çalışmaları ve işbirliğini yapmak yer almaktadır.

Türk Tabipleri Birliği'nin korumak ve geliştirmekle yükümlü olduğu sağlık, yalnızca hastalığın ya da sakatlığın olmaması değildir. Aynı zamanda bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir. Her insanın temel haklarından biri bu tanım uyarınca ulaşılabilecek en yüksek sağlık standardına ulaşmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün tüzüğünde 1948 yılında tanımı yapılan bu sağlık kavramı, sağlık politikalarının yalnızca sağlık çalışanlarının alanına girdiği geleneksel inancı karşı çıkar. DSÖ'nün yaklaşımına göre sağlık için temel gereklilikler içinde aşağıdaki başlıklar da yer almaktadır;

A. Yüksek kaliteli temiz ve güvenli bir fiziksel çevre ve konut,

- B. İstikrarlı ve uzun erimli sürdürülebilir bir eko-sistem,
- C. Halkın kendi yaşamlarını, sağlığını ve refahını etkileyen kararlara katılımı ve bu kararları denetimi,
- D. Optimum düzeyde halk sağlığı ve herkesin erişebileceği sağlık hizmetleri,
- E. Sağlığın en yüksek, hastalığın en düşük düzeyde olduğu yüksek bir sağlık durumu, (İrgil, Pala, Akış, Türkan- Türkiye Kent Sağlık Göstergeleri 2013)

Anayasanın 56. Maddesinde düzenlenen sağlık hakkı, tek başına değil çevre ile bağı kurularak sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı olarak düzenlenmiştir. Sağlıklı çevrede yaşama hakkı ve bu kapsamda çevre ile ilgili alınacak kararlara katılım hakkı, kısaca Aarhus olarak bilinen Çevresel Konularda Bilgiye Erişim ve Karar Vermede Halkın Katılımı ve Yargıya Başvuru Sözleşmesi'nde ayrıntıları ile düzenlenmiştir. Her ne kadar henüz Türkiye bu sözleşmeyi taraf olarak imzalamasa da, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Türkiye aleyhine başvurularda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi hükümlerinin anlam ve kapsamını belirlerken yararlanmaktadır. Mahkeme, dünya insanların ortak değerleri içinde yer alan Aarhus Sözleşmesi hükümlerinin taraf olmayan devletler yönünden de AİHS hükümlerinin kavranmasındaki yol göstericiliğine işaret etmektedir. Nitekim, Anayasa Mahkemesi de kararlarında sağlık hakkını sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı ile bağlantılı bir biçimde değerlendirmektedir; (Anayasa Mahkemesi E. 2010/75, K.2011/150 Karar Günü 3.11.2011)

Sağlık hakkı, yaşam hakkı ile bütünlük onunla iç içe ve kopmaz bir bağ içindedir. İnsan haklarına ilişkin temel belgelerinin tamamında, yaşam hakkına yer verilmiş ve ayrıcalıklı bir statü tanınmıştır. 1982 Anayasasının " Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı" başlıklı 17. maddesinde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. Maddesinde ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 3. maddesinde "Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip" olduğu vurgulanmaktadır.

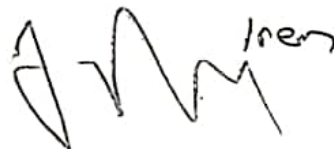
AİHM, Sözleşmenin 2. maddesinin devletlere; öldürmeme, yaşamı koruma ve ölümü soruşturma, olmak üzere üç yükümlülük getirdiğini belirtmektedir. Kuşkusuz yaşam hakkının ihlali sadece ölümlerle sonuçlanan durumlarda söz konusu olmayıp, yaşamı tehlikeye sokan hallerde de söz konusu olacaktır.

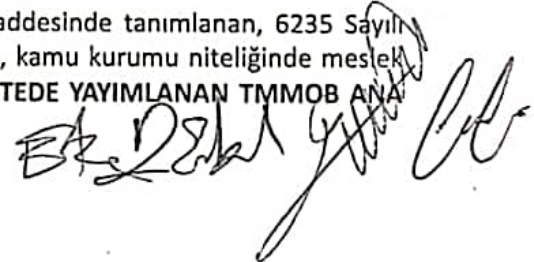
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2 İnci Maddesindeki yaşam hakkının devletlere getirdiği yükümlükler içinde yer alan öldürmeme ve yaşamı koruma yükümlülüklerini yerine getirilmesinde Aarhus sözleşmesinin birinci maddesinde belirtilen yükümlülüklerin dikkate alınması temel bir zorunluluktur. Aarhus Sözleşmesinin birinci maddesinde "şimdiki ve gelecek nesillerdeki her bir insanın yaşama hakkının korunmasına katkıda bulunmak için devletlerin sözleşmenin hükümlerine uygun olarak çevresel konularda bilgiye erişim ve halkın karar alma süreçlerine katılımını ve yargıya başvurma hakkını garantileyeceği" düzenlenmiştir. Dördüncü maddesinde ise katılımı sağlanacak "halk" kavramından "bir ya da daha fazla sayıda gerçek ya da tüzel kişiler, bunların dernekleri, organizasyonları, gruplarının anlaşılacağı belirtilmiştir.

Müvekkil Türk Tabipleri Birliği yukarıda değinilen yaşam ve sağlıklı bir çevrede yaşama hakkına ilişkin temel normlar ve 6023 sayılı yasada kendisine verilen birey ve toplum sağlığını koruma yükümlülüğü kapsamında dava konusu işlemin dava edilmesinde meşru ve güncel menfaati bulunmaktadır.

9 NOLU DAVACI ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNÜNDEN:

TMMOB'a bağlı Çevre Mühendisleri Odası, Anayasa'nın 135. maddesinde tanımlanan, 6235 Sayılı Türk Mühendis ve Mimari Odaları Birliği Kanunu'na göre kurulmuş, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşudur. 2 ARALIK 2002 TARİH VE 24954 SAYILI RESMİ GAZETEDE YAYIMLANAN TMMOB ANAYASA YÖNETMELİĞİ'NİN "BİRLİĞİN VE

 İrem

 E. D. K. Y. C.

BAĞLI ODALARIN AMAÇLARI" BAŞLIKLIL 3. MADDESİNİN (B) BENDİNE GÖRE; "...Mühendislik ve mimarlık mesleği mensuplarının ortak gereksinmelerini karşılamak, mesleki etkinlikleri kolaylaştırmak, mesleğin genel yararlarına uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplinini ve ahlakını korumak; kamunun ve ülkenin çıkarlarının korunmasında, yurdun doğal kaynaklarının bulunmasında, korunmasında ve işletilmesinde, ÇEVRE VE TARİHİ DEĞERLERİN VE KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASINDA, TARIMSAL VE SINAİ ÜRETİMİN ARTIRILMASINDA, ülkenin sanatsal ve teknik kalkınmasında GEREKLİ GÖRDÜĞÜ TÜM GİRİŞİM VE ETKİNLİKLERDE BULUNMAK" KAMU KURUMU NİTELİĞİNDE MESLEK KURULUŞU OLAN TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ (TMMOB) VE BAĞLI ODALARIN AMAÇLARI ARASINDA SAYILMIŞTIR. Ana Yönetmeliklerinde belirlenen kuruluş amaçları ve görevleri dikkate alındığında, bu davanın konusunun, anılan meslek odalarının amaç ve görevlerini ilgilendirdiği açıktır.

Müvekkil TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, 6235 ve 3458 sayılı yasalara göre kurulan TMMOB'a bağlı kamu kurumu niteliğinde bir meslek örgütü olup alanına ilişkin çalışma yürüten tek yetkili meslek odasıdır. Kanun, Tüzük ve ilgili Oda Yönetmeliklerinde belirtildiği üzere Çevre Mühendisleri Odası amaçları arasında ülke ve toplum yararı çerçevesinde önerilerde bulunmak ve çalışmalar yapmak, çevre alanında, kentleşme ve sanayileşme süreçlerinde ve toplumsal alanı ilgilendiren üretim süreçlerinde toplum yararını ve kamusal çıkarları öncelikle ele alan politikaların hayata geçirilmesi için uğraşılarda bulunmak, görüş, rapor, belge oluşturmak, gerektiğinde hukuksal mücadele yollarını tesis etmek bulunmaktadır.

14.02.2005 tarih ve 25727 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan TMMOB Çevre Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği Odanın Amaçları başlığı ile 6. Madde düzenlenmiştir.

"Madde 6

Odanın Amaçları

(...)

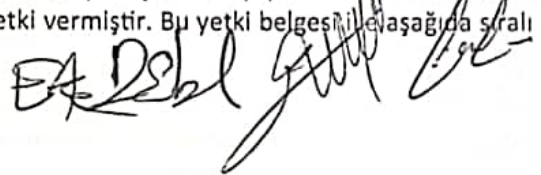
1.) Mesleğe ilişkin, ülke ve toplum yararı çerçevesinde önerilerde bulunmak ve çalışmalar yapmak. Çevre alanında, kentleşme ve sanayileşme süreçlerinde ve toplumsal alanı ilgilendiren üretim süreçlerinde toplum yararını ve kamusal çıkarları öncelikle ele alan politikaların hayata geçirilmesi için uğraşılarda bulunmak, görüş, rapor, belge oluşturmak, gerektiğinde hukuksal mücadele yollarını tesis etmek"

Bu yüzden Odamız hukuka, kamu düzeni ve kamu yararına aykırı işlem, eylem ve düzenlemeleri yargı yoluna taşımak, ihtilafların çözülmesini için başta dava ve şikâyet yolu olmak üzere tüm hukuki yolları yetkili organları eliyle kullanmak hak ve menfaatine sahiptir. Dava konusu işlemin çevre ve insan sağlığına vereceği zarar gözetildiğinde yargı yoluna başvurmak kaçınılmazdır.

AÇIKLAMALAR

10.04.2023 tarihinde basına ve sosyal medyaya yansıyan haberler ve Hatay Barosu'na gelen ihbarlar neticesinde Hatay Baro Başkanı Hüseyin Cihat AÇIKALIN tarafından dava konusu işlem öğrenilmiştir. Davacı Hüseyin Cihat AÇIKALIN öğrenme neticesinde 4539 Numaralı Doğal Afet Bölgelerinde Afetten Kaynaklanan İşlemlerin Kolaylaştırılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Kabulü Hakkında Kanun'a dayanarak delil tespiti işlemleri yapmak üzere Av. Ecevit ALKAN, Av. İrem KOCAÇINAR ve Av. Ceren CANSIN'a yetki vermiştir. Bu yetki belgesini aşağıda sıralı moloz döküm alanları tespit edilmiştir:

1- Hatay Samandağ Yeşilköy Mahallesi 1741 Ada 6 Parsel

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/vkjq1fLwbzUzP1nt6>

Yeterli güvenlik önlemi olmadığı, alanın tamamının çitlerle kapatılmadığı ve dolayısı ile güvenlik sorunu oluşturduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

2- Hatay Samandağ Yeşilköy Mahallesi 1754 Ada 7 Parsel

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/9vrLSt2xHbgxdsCQ9>

Alanın hiçbir kısmında tellerle kapatılmadığı ve dolayısı ile sınırının belli olmadığı, yakınında bulunan akarsuyun gözle görülür şekilde kirlendiği, tehlikeli cinsten atık maddelerin açıkta olduğu, yeterli güvenlik önlemi olmadığı, alanın tamamının çitlerle kapatılmadığı ve dolayısı ile güvenlik sorunu oluşturduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

3- Hatay Samandağ Çiğdede Mahallesi 924 Ada 27 Parsel

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/19Z4XFLaW8GjUrxp7>

Alanın Akdeniz sahiline, çadırkente, Mileyha Kuş Cennetine, kareta kareta kaplumbağaların UA düzeyde korunan üreme alanına, çok yakın olduğu, kapasitesinin üstünde depolama yapıldığı ve dolayısı ile daha önce gözlemlenen çitlerin enkaz altında kaldığı, etrafındaki insanların ve özellikle çocukların erişimine açık olduğu ve tehlike arz ettiği, Alevi inancına mensup vatandaşların kutsal olarak gördüğü HZ. Hızır Türbesi'ne çok yakın olduğu, yaz ve kış rüzgara açık bir alan olduğu, yeterli güvenlik önlemi olmadığı, ulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

4- Hatay Samandağ Çamlıyayla Mahallesi 3262 Ada 1 Parsel – Konum : Şahlankaya

Orman alanı ve ayrıca dere yatağı olduğu, Akdeniz'e yakın olduğu, Alanın hiçbir kısmında tellerle kapatılmadığı ve dolayısı ile sınırının belli olmadığı, yakınında bulunan akarsuyun gözle görülür şekilde kirlendiği, tehlikeli cinsten atık maddelerin açıkta olduğu, yeterli güvenlik önlemi olmadığı, alanın tamamının çitlerle kapatılmadığı ve dolayısı ile güvenlik sorunu oluşturduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

5-Hatay Defne Koçören Mahallesi 120 Ada 25 Parsel

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/hcCzYGXvNFrGtcHd8>

Yerleşim yerinin içinde olduğu, tarım alanlarının ortasında olduğu, yetersiz sulama yapıldığı, Şehit Öze Polis Karakolu ve Hatay İl Emniyet Müdürlüğü'ne ait evrakların ortakta gözle görülür şekilde molozun içinde olduğu, alanın hiçbir kısmında tellerle kapatılmadığı ve dolayısı ile sınırının belli olmadığı, yakınında bulunan akarsuyun gözle görülür şekilde kirlendiği, tehlikeli cinsten atık maddelerin açıkta olduğu, yeterli güvenlik önlemi olmadığı,

(Handwritten signature)

alanın tamamının çitlerle kapatılmadığı ve dolayısı ile güvenlik sorunu oluşturduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

6- Hatay Antakya Narlıca Mahallesi 4053 Ada 39 Parsel

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/nXuqbv6aaolGBrxk8>

Tarım alanları ve zeytinliklerin içinde olduğu, dere yatağında olduğu, alanın büyük kısmının çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, çok büyük güvenlik açığının olduğu, , sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

7. Hatay Altınözü Enek Mahallesi 336 Ada 215 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/fJYLChBdzp3JVXSs5>

Yerleşim ve tarım alanlarına yakın olduğu, alanın büyük kısmının çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, çok büyük güvenlik açığının olduğu, , sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

8. Hatay Altınözü Kamberli 166 Ada 29 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/WeuSTDbakRRQgs5j8>

Hiçbir kısımda tel örgülerin olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, yolu işgal ettiği, çok büyük güvenlik açığının olduğu, tarım alanlarına yakın olduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

9. Hatay Altınözü Kamberli 162 Ada 9 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/WuM9bW57zRktXNLD7>

Hiçbir kısımda tel örgülerin olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, çok büyük güvenlik açığının olduğu, tarım alanlarına yakın olduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

10- Hatay Antakya Saraycık Mahallesi bila Ada 2368 Parsel – Google Maps koordinatı:

<https://maps.app.goo.gl/Q1qtv9z7tvbCAER58>

Adliyeye, Primemall alışveriş merkezine, Hatay Otogarına, Afet Koordinasyon Merkezine yakın kentin ortasında olduğu, çevresinin hiçbir çitle çevrilmediği ve güvenlik önlemi olmadığı, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

11- Hatay Antakya Güzelburç Mahallesi 3068 Ada 8 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/VpjpgFm4nVimfyMT9>

Konteynirkent ve Jandarma yerleşkesine yakın olduğu, yoğun olarak kötü koku çıkararak nitelikte çöp döküldüğü, ayrıca gölet oluşturacak tipte depolama yapıldığı, terk edilmiş bir görüntüye sahip olduğu, yağmur suyunun birikmiş olduğu, hiçbir çitle çevrilmediği ve güvenlik önlemi olmadığı, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

12- Hatay Belen Bakras Mahallesi bila Ada 79 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/zQybdxsXpXAH6RtA6>

Alevi İnancına sahip vatandaşların kutsal olarak gördüğü türbeye yakın ayrıca zeytinlik alanın içinde olduğu, alanın çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, çok büyük güvenlik açığının olduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

13-Hatay Belen İssume Mahallesi 1556 Ada 40-41 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/cNSaatwfYmHw4hpX8>

Yerleşim yerinin ortasında İssume Anaokulu ve ilkokuluna son derece yakın olduğu, bölgede yerleşimin devam ettiği ve bölge halkının bu durumdan çok ciddi derecede rahatsız olduğu, alanın çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, çok büyük güvenlik açığının olduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

14. Hatay Arsuz Karahüseyinli Mahallesi bila Ada 239 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/A5FmAzwd8Vwueo7q9>

Ekill tarım alanının içinde olduğu, kapasitesinin üstünde döküm yapıldığı ve yapılmaya devam edildiği, alanın çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, çok büyük güvenlik açığının olduğu, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

15. Hatay İskenderun Bekbele 2976 Ada 2 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/IKFTUxotwtybk1Y6A>

Döküm alanının orman niteliğinde olduğu, döküm sahasının ise eski bir maden çukuru olduğu, yeterli güvenlik önlemi olmadığı, alanın çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

16- Hatay Kırıkhan Karataş Mahallesi bila Ada 4 Parsel -

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/ARiGctYP5YzR6Xe76>

Döküm alanını terk edilmiş bir vaziyette olduğu, çevredeki vatandaşların döküm sahasında hurda topladığı, konteynirkent-hastane ve camiiye yakın olduğu, ekili tarım arazisinin içinde olduğu, alanın çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

17. Hatay Kırıkhan Ceylanlı Mahallesi 500 Ada 4 Parsel

Yerleşim alanlarına yakın, alanın çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

18. Hatay Belen Kıcı Mah. bila Ada 1073 Parsel ve civarındaki tapulama harici alan

Google Maps koordinatı: <https://maps.app.goo.gl/d1uaT57fbgHMppfN9>

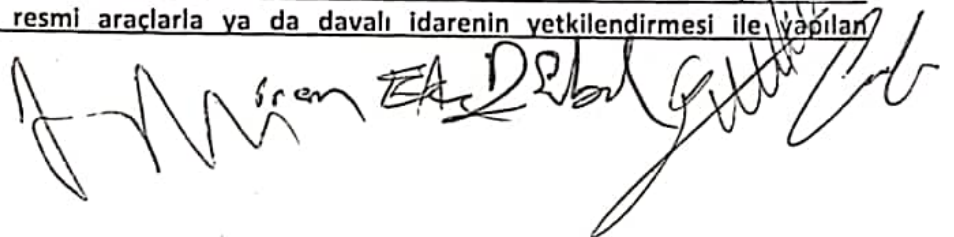
Yerleşim alanlarına yakın, alanın çitlerle kaplı olmadığı ve dolayısı ile sınırlarının belli olmadığı, sulama yapılmadığı ve alanda sulama yapabilecek araç görülmediği, bölgede yoğun olarak rahatsız edici görüntüler ve kokular olduğu, yoğun oranda tozlaşma olduğu, yerleşim alanlarının içinde olduğu, giriş-çıkış yapan kamyonların herhangi bir tartıya tabii tutulmadığı,

6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen 7,7 şiddetindeki Pazarcık ve 7,6 şiddetindeki Elbistan depremleri, ardında on binlerce can kaybı ve yıkılmış kentler, yerleşim yerleri bırakmıştır. Depremin yaşandığı ilk andan itibaren devletin gerekli organizasyonu sağlayamaması ve enkaza zamanında müdahale edememesi ve daha birçok konu tartışılmaktadır. Ancak bununla birlikte afete hazırlıklı olunmadığı gibi kriz yönetimine de hazırlıklı olunmadığı görülmüştür. Bunlardan biri ise alelacele enkaz kaldırma, kimyasal toksik maddelerin yayılımının engellenmemesi, bilimsel ayırıştırma yapılmaması ve atık yönetimi sorunudur.

Depremden en çok etkilenen Hatay'da yıkılan binalardan çıkarılan doğal afet yıkıntıları döküm alanı olarak davalı idare tarafından üç bölge belirlenmiş olup; Altınözü, Koçören ve Samandağ'daki döküm alanlarına doğal afet yıkıntıları ayırıştırılmadan taşınmaya başlamış ve alanlar ayırıştırılmamış yıkıntı atıkları dağları ile dolmuştur. Bu alanlarla beraber Hatay genelindeki moloz dökümlerinin tespiti için davacılarca yapılan yerinde keşifle bu ilçeler dışında da yaygın ve yoğun şekilde halk sağlığını ve doğanın bütünlüğü ve dengesini tehlikeye düşürdüğü açık olan hukuka aykırı moloz dökümü eylemleri tespit edilmiştir. Haricen bu suretle tespit edilmiş moloz dökümü alanları, ilgili tapularda yazılı bilgileri ile yukarıda sunulmuştur.

Doğal afet yıkıntılarının ayırıştırılmaksızın dökümünün yapıldığı alanlar; çadır kentlerin bulunduğu yaşam alanları, zeytinliklerle kaplı tarım alanları, Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan vafına haiz Mileyha Sulak Alanı gibi nadir ekosistemlerin yaşam alanı olan koruma altındaki alanlardır.

Söz konusu özel niteliklere haiz alanların yıkıntı döküm alanı olarak belirlenmesine ve doğal afet yıkıntı atıklarının bilimsel yöntemlerle ayırıştırılmadan bu alanlara dökülmesine ilişkin davalı idarenin yazılı idari işlemine ulaşılamamış olmakla birlikte birçok haber sitelerinde yayınlanan haberler, anılan bölgelere resmi araçlarla ya da davalı idarenin yetkilendirmesi ile yapılan

transferler ve anılan bölgelerde oluşan yıkıntı depoları davalı İdarenin dava konusu İdarî İşleme dayalı olarak yürütülmekte olan faaliyeti göstermektedir.

Nitekim depremin ardından 24.02.2023 gün ve 32114 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 126 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Yerleşme ve Yapılaşmaya İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 2. Maddesi 13. Fikrasında;

"Afet alanlarından çıkan yıkıntı atıklarının dökümü, çevrenin korunmasına ilişkin önlemler alınmak kaydıyla ilgili valilikçe belirlenen alanlara yapılır. Yıkıntı atıkları, geri dönüşüme tabi tutulmak sureti ile ilgili standartları ve gerekli şartları sağlayarak altyapı ve üst yapı yatırımlarında kullanılabilir. Bu döküm sahaları ve bu sahalarda yapılacak iş ve işlemler ilgili mevzuatın belgelendirmeye ilişkin hükümlerinden müstesnadır."

denilerek bu düzenleme gereğince atıkların dökümü için belirleme yapma yetkisinin Valiliğe verildiği görülmektedir. Bu yetki kapsamında il bazlı depolama yeri için belirlemeler yapıldığı açıktır. Bu sebeple dava konusu edilebilir işlemin varlığının kabulü gerekir.

Bununla birlikte iş bu madde kapsamında doğal afet yıkıntı atıklarının döküm alanlarının belirlenmesinde çevrenin korunmasına ilişkin düzenlemeler esas alınacak sadece atık döküm sahalarının belirlenmesine ilişkin mevzuatta yer alan belgelendirme prosedürleri istisna tutulacaktır. Bu sebeple dava konusu olan belirleme alanlarını bu çerçevede değerlendirmek yerinde olacaktır.

F. İNŞAAT YIKINTI ATIKLARININ UYGUN DEPOLANMA, AYRIŞTIRMA VE TAŞINMA KRİTERLERİ HAKKINDA:

Öncelikle yaşanan felaket sonucunda oluşan atık türünü değerlendirecek olursak; yaşanan felaket neticesinde oluşan en yoğun atık türü yıkılan binaların oluşturduğu inşaat ve yıkıntı atıklarıdır. Depremin yaşandığı bölgede kişi başına 8-16 ton/kişi arasında inşaat ve yıkıntı atığı (İYA) oluştuğu kabulüyle iyi niyetli bir tahminle deprem neticesinde 104 milyon ton gibi devasa bir İYA oluşumu beklenmektedir ve deprem sonrasında arama-kurtarma çalışmaları devam ederken bir yandan enkaz kaldırma çalışmalarına başlandığı görülmüştür.

İnşaat yıkıntı atıklarının (İYA) yönetiminde atıkların kaldırılması, taşınması ve geçici olarak depolanması süreçlerinin her birinin ayrı ayrı oldukça kontrollü yürütülmek zorunda olduğu bilinmektedir. Mevcut durumda yöre halkının enkaz bölgelerine oldukça yakın lokasyonlarda konakladığı düşünüldüğünde İYA'nın enkaz kaldırma çalışmaları sırasında canlı sağlığı üzerindeki olumsuz etkisi de şiddetlenmektedir. Öte yandan hasarlı olduğu için yıkılması gereken çok sayıda binaların varlığı da İYA'nın mevcut durumda olduğundan daha da büyük bir sorun olduğunu göstermektedir. İYA'nın bileşenlerinin yalnızca molozlar olduğu düşünülmemelidir. İYA'larda mobilyalar, elektronik atıklar, tıbbi atıklar, ilaç atıkları, evsel atıklar, tesisatta bulunan atıksular, tehlikeli inşaat atıkları gibi birbirinin içine geçmiş ve kontamine olmuş her biri ayrı risk teşkil eden atıklar mevcuttur. İçinde bulunulan koşullarda İYA'ların bölgede ayrıştırılması söz konusu olamayacağı için yangın, hastalık, zehirli atıkların toprağa ve havaya karışması gibi sorunlara karşı İYA'nın kaldırılması sırasında kimi asgari tedbirlere önem verilmelidir. Öncelikli yapılması gereken işe bu atıklar için tarım arazileri ve su havzalarının dışında yer alan geçici depolama alanlarının belirlenmesi, ayrıştırmanın bu geçici depolama alanlarında yapılması ve her şeyden önce mümkün olan en sağlıklı koşullarda taşınmasının gerçekleştirilmesidir.

Bununla birlikte toza ve asbeste karşı önlem alınmalıdır. Binalarda pek çok malzemede (yalıtım malzemeleri, yer ve tavan döşemeleri, kazan daireleri yapı elemanları, contalar vb.) asbest kullanılmaktadır. Yıkımla birlikte tüm bu malzemelerin içerisindeki bağlı asbest lifleri havaya karışarak canlılar üzerinde 1. Derece kanserojen etki gösterme potansiyeline sahiptir. Asbest

25 Ocak 2013 tarihli ve 28539 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik' kapsamında Yönetmelikte, işverenin asbest veya asbestli malzemeden çıkan tozun, tesis veya çalışma alanı dışına yayılmasını önlemesinden, uygun solunum sistemi koruyucusu ve diğer kişisel koruyucu donanım ile bunları kullanacak çalışanların ve çalışma sürelerinin belirlenmesine kadar pek çok yükümlülüğü tanımlanmıştır; ancak 6 Şubat depremlerinden bugüne kadar asbestli binalarda çalışan işçilerin koruyucu önlemler alınmadan çalıştırıldığı da tespit edilmektedir.

Bu saydığımız depolama, taşıma ve ayrıştırma yöntem ve kriterlere uygun bir süreç yürütülmediği için moloz ve enkaz yığınları hem insan sağlığını hem de çevre sağlığını tehlikeye düşürür konumda olduğu için işbu davayı açma zorunluluğu hasil olmuştur.

B. İNŞAAT YIKINTI ATIKLARININ HALK SAĞLIĞINA VE EKOSİSTEME ETKİLERİ:

Asbest

Doğada kendiliğinden yaygın olarak bulunan ve işlenerek endüstride kullanılacak elyaf elde edilen kristalize silikat mineralleridir. Lifli yapıda bir mineral grubudur. Gündelik söylemde amyant adı ile de bilinmektedir.

Isıya, sürtünmeye, asit ve alkali ortamlara dayanıklı, yüksek gerilme direnci olan, elastik özelliğe sahip yalıtım açısından etkin, lifli yapıda bir malzeme olduğundan endüstri açısından önemlidir. Dünyada 3000'i aşan üründe kullanıldığı bilinmektedir.

Asbest Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı'nın (IARC) "Grup 1A" kanser yapıcılar (en önemli kanser nedenleri) listesinde yer almaktadır.

Günümüzde en çökeski konutların tadilatı veya yıkılması sürecinde hem iş sağlığı hem de toplum sağlığı açısından büyük risk oluşturmaktadır.

Vücuda giriş yolu solunum havası olup (sindirim sistemi yolu ile de alınabileceğine dair zayıf kanıtlar bulunmaktadır) çok az miktarda bile solunması halinde sağlık riski oluşturabilmektedir.

Sağlık etkilerinin ortaya çıkışı 10-50 yıla kadar uzayabilmektedir.

Asbest solunması ile ilişkili en önemli sağlık sorunları akciğerlerde görülmektedir. Bu hastalıklar; Asbestozis(AC fibrozu), Akciğer kanseri, Apikal AC fibrozu, Plevra hastalıklarıdır (Malin plevra mezotelyomasi, Plevrada plak oluşumu ve kalınlaşmalar).

Ağır metaller (Arsenik, Kurşun, krom, bakır, çinko, civa, nikel, kadmınyum vb.). Ağır metallerin oluşturduğu sağlık etkileri ise; solunum yolu hastalıkları, karaciğer, sindirim sistemi ve böbrek işlevlerine olumsuz etki, anemi (kansızlık), cilt hastalıkları (kalınlaşma, allerjik sorunlar, kanser), kalpte ritim bozuklukları, dolaşım sisteminde bozulma (arsenik), kemiklerde kolay kırılma, sinir sisteminde bozulma ve işlev kayıpları, konuşma ve davranış bozuklukları, kan basıncında yükselme (hipertansiyon), bebeklerde gelişme geriliği, hamilelerde düşükler, düşük doğum ağırlıklı bebekler, birçok organ ve sistemde kanser görülmesidir.

Poliklorlu bifeniller (PCB)

"Kalıcı organik kirleticiler" grubuna giren bu kimyasallar uzun yıllar yapıları bozulmaksızın doğada kalabilirler ve canlıların vücudunda birikim (biyoakümülyasyon) özellikleri olup anne yağ dokusunda birikenlerin %25'i sütle bebeğe geçer. Yarı uçucu özellikleri nedeniyle hava hareketleriyle uzak mesafelere taşınabilirler. Yakıldığında daha toksik bileşenler olarak dioksinler ve furanlar oluşur. Bu grupta iki yüzden fazla farklı kimyasal madde vardır boyalarda yapıştırıcılarda plastiklerde bulunurlar. Metabolizma, sinir sistemi, bağışıklık sistemi, kalp-dolaşım sistemi, üreme sistemi,

İren

ET-2021

endokrin (hormon salgısı) sistemi üzerinde olumsuz etkileri vardır. Kemikler üzerinde zararlı etkileri (osteoporoz, osteomalazi) bulunmaktadır. Tiroid bezini etkileyerek hipotiroidizm nedeni olurlar. Doğumsal anomaliye, büyüme ve gelişme bozukluklarına neden olurlar. Farklı organ ve dokularda kanser yapıcıdır.

Organotin bileşikler (TBT) ve dioksinler

Düşük dozlarda bile sağlık etkileri vardır ve kanserlere neden olurlar. Su ekosistemine zararlı etkileri vardır 2008'den itibaren boyalarda kullanımı yasaklanmıştır.

Plastikler

Elektrik kablolarının bakır tellerine ulaşmak için yakılması ile plastik kaplamanın yanması sonucunda dioksin ve furan açığa çıkar ki bunlar kanser etkisi olan bir maddedir.

C. ÇEVRE VE ATIK MEVZUATI AÇISINDAN DEĞERLENDİRME:

1.Çevre Kanununun "Kirlenme Yasağı" başlıklı 8. Maddesi gereğince; *her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır.*

Kanunun bu düzenlemesi gereğince amir yasaklama hükmünün uygulanacağı alıcı ortamın tarım alanı, yaşam alanı ya da sulak alan gibi nitelikli bir alan olması gerekmektedir. Amir yasaklama düzenlemesi her türlü atığın tüm alıcı ortamlara Yönetmelikler de belirlenen standart ve yöntemlere aykırı olarak verilmesi ve depolanması yasaklanmıştır.

Çevre Kanununun 8. Maddesinde yer alan bu düzenlemeye dayanılarak hazırlanan ve 18.03.2004 gün ve 25406 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan; Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4. Maddesinde;

"Yıkıntı Atıkları: Konut, bina, köprü, yol ve benzeri alt ve üst yapıların tamirata, tadilatı, yenilenmesi, yıkımı veya doğal bir afet sonucunda ortaya çıkan atıkları,"

"Tehlikeli İnşaat ve Yıkıntı Atıkları: İnşaat ve yıkıntı atıkları içerisinde bulunan asbest, boya, florasan ve benzeri zararlı ve tehlikeli atıkları,"

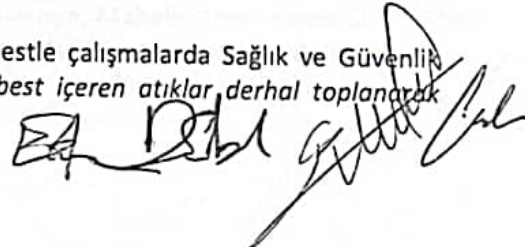
olarak tanımlanmıştır.

Bu tanımlardan da anlaşılacağı üzere doğal afet sonucunda ortaya çıkan atıklar da "Yıkıntı atığı" kavramına dahil olup doğal afet sonucu ortaya çıkan "Yıkıntı atıkları"nın asbest, boya, florasan ve benzeri zararlı atıkları içermesi halinde "Tehlikeli Yıkıntı Atığı" kapsamında olacaktır.

Yönetmeliğin "Genel İlkeler" başlıklı 5. Maddesinde; *"bu atıkların yönetiminden sorumlu kişi, kurum/kuruluşlar, atıkların çevre ve insan sağlığına olabilecek zararlı etkilerinin azaltılması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler. Sağlıklı bir geri kazanım ve bertaraf sisteminin oluşturulması için atıkların kaynağında ayrılması ve "seçici yıkım" esastır."*denilmiştir.

Yönetmeliğin "Tehlikeli Atıkların Toplanması ve Bertarafı" başlıklı 22. Maddesinde de; *"İnşaat/yıkıntı atıkları içerisinde bulunan asbest, boya, florasan, civa, asit ve benzeri tehlikeli atıklar diğer atıklardan ayrı olarak toplanır ve Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine göre bertaraf edilir "*denilmiştir.

25.01.2013 gün ve 28539 sayılı Resmi gazete yayınlanan Asbestle çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmeliğin 12/d. Maddesinde de *"Asbest içeren atıklar derhal toplanarak*

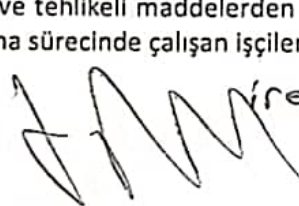
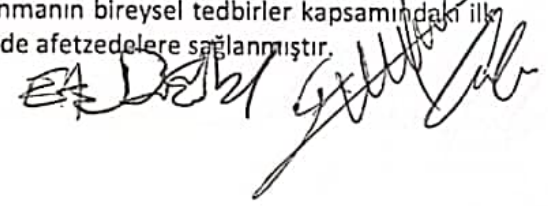
iren

liflerinin havayla birlikte solunmasını engellemek için arama-kurtarma faaliyetlerinin sonlandırıldığı enkazda sulama (su ile tozu bastırma çalışmaları) yapılmalı, rüzgârla birlikte liflerin taşınması ve solunması engellenmelidir. İYA'nın yükleme çalışmaları sırasında mümkün olan yerlerde spreyle alan sulaması, mümkün olmayan yerlerde ise hortumla sulama yapıp tozun ve serbest formdaki asbestin çökmesi sağlanmalıdır. İYA'nın kamyonlarla taşınması sırasında kamyon kasaları branda vb. malzeme ile kapatılmalı, araç güzergâhında tozumaya neden olacak tüm yollar sulanmalıdır. Enkaz kaldırma çalışmalarında görevli personel, asbestten ve diğer kanserojen tozlardan korunmak için FFP3 toz maskesi kullanılmalıdır. Bu çalışmalar esnasında halk alandan uzaklaştırılmalı, eğer enkaz çadır-konteyner yerleşim alanına yakınsa burada bulunan herkese enkaz çalışması sonlanana kadar FFP3 tipi toz maskesi temin edilmeli ve kullanımı sağlanmalıdır.

Afet bölgesinde oluşan İYA'nın depolanması, doğa ve canlı sağlığı açısından oldukça büyük önem arz etmektedir. Depolama alanının tarım ve orman alanlarına yakın noktalarda seçilmesi atığın taşınması ve dökülmesi sırasında ortaya çıkan toz emisyonuyla, depolanması sırasında ise toprağın yapısında meydana getireceği bozulmayla tarım ve orman alanlarını olumsuz etkilemektedir. İYA'nın tatlı ve tuzlu su kaynaklarına doğrudan verilmesi veya bu su kaynaklarını etkileyecek mesafede depolanması bölgenin sucul ekosistemini yok edecektir. Depolama alanı seçilirken tarım ve orman alanları, sulak alan hassasiyeti dışında hâkim rüzgarların yönü, çığ ve taşkın riskleri, yağış durumu vb. meteorolojik etmenler dikkate alınmalıdır. Yaşanan felaket neticesinde oluşan en yoğun atık türü yıkılan binaların oluşturduğu inşaat ve yıkıntı atıklarıdır. Deprem yaşadığı bölgelerde kişi başına 8-16 ton/kişi arasında inşaat ve yıkıntı atığı (İYA) oluştuğu kabulüyle iyi niyetli bir tahminle deprem neticesinde 104 milyon ton gibi devasa bir İYA öngörülmektedir.

Deprem sonucu oluşan İYA'nın niteliği göz önüne alındığında içerisindeki asbestli malzemeler, çeşitli tehlikeli atıklar ve kontamine olmuş evsel atıklar, insan ve evcil hayvan cesetleri, İYA'nın kirletici özelliğini arttırmaktadır. Dolayısıyla bu atıkların geçici/kalıcı olarak depolanacağı alanın yer seçimi de zemin özellikleri de çok önemlidir. Bu bağlamda atık depolama alanı zeminin 26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı R.G.'de yayınlanan Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümlerince inşa edilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde yağmur suları ile birlikte İYA içerisindeki kirletici yük, toprağı ve yeraltı sularını kirleterek kullanılmaz hale getirecektir. İlgili yönetmelik koşullarına göre temin edilmesi gereken atık depolama alanının özelliklerini elbette atık karakterizasyonu ve tehlikelilik analizi belirleyecektir. Ancak atığın oluştuğu lokasyon fazlalığı, analiz laboratuvarlarının kapasitesi ve enkazın bir an evvel kaldırılma zorunluluğu gibi etmenler göz önüne alındığında ilgili atıkların tehlike sınıflarının belirlenmesi için gerekli imkân ve koşulların bulunmadığı aşikârdır. Bundan dolayı bahse konu atıkların standartlara uygun lokasyonlarda ve sızdırmaz zeminlere kavuşturulmuş depolama alanlarında depolanması gerekmektedir. III. sınıf depolama tesisine teste tabi tutulmaksızın kabul edilebilecek atıklar Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik Ek-2'de Cam elyaf atıkları, beton, tuğlalar, kiremit ve seramikler, beton, tuğla kiremit ve seramik karışımları ya da ayrılmış grupları, cam, toprak, kaya ve taşlar olarak belirtilmektedir. Ancak bu atıkların teste tabi tutulmadan düzenli depolama tesisine kabul edilmesi için kaynağının tek olması ve tek bir atık türü içermesi ve atıkların diğer depolama tesislerinde bertarafını gerektirecek düzeyde kontamine olduğu veya metal, asbest, plastik ve kimyasallar gibi olmaması gereken maddeler içerdiğinin tespit edilmesi halinde, bu atıkların III. sınıf depolama alanına kabul edilemeyeceği şartı belirtilmektedir.

Bina yıkım, enkaz ve moloz bölgesinde asbest söküm uzmanı nezaretinde çalışılması gerekirken tüm uyarılara rağmen böyle bir arayış ve çaba içerisinde dahi olunmamıştır. Yine yıkım yapılırken veya enkaz-moloz kaldırılırken mutlaka toz bastırma makinesi, bulunamazsa yeterli sulamayı sağlayacak seyyar ya da sabit sulama sistemlerinin alanda hazır bulundurulması gerekirken böyle bir sistemle de çalışılmamış, böyle bir sistem olmadığı gibi uygun kişisel koruyucu donanım kullanmak, enkazda asbest ve tehlikeli maddelerden korunmanın bireysel tedbirler kapsamında ilk adımları da ne enkaz kaldırma sürecinde çalışan işçilere ne de afetzedelere sağlanmıştır.

 İren EA DEB

Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ilgili mevzuatındaki işaretlemelemler kullanılarak içinde asbest olduğunu gösterecek şekilde etiketlenip sızdırmaz paketler içinde en kısa zamanda işyerinden uzaklaştırılır ve ilgili mevzuata uygun şekilde yok edilir.” denilmiştir.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğın 7/e. Maddesi gereğince davalı idare, Bu Yönetmelik kapsamında yer alan atıkların oluşumundan bertarafına kadar yönetimlerini kapsayan bütün faaliyetlerin kontrolünü ve denetimini yapmakla görevlidir.

Buna göre, davalı idarenin doğal afet yıkıntı atıklarını, alıcı ortama verilmeden önce atıkların kaynağında ayrılması, doğal afet yıkıntı atıkları içerisinde bulunan asbest, boya, florasan, civa, asit ve benzeri tehlikeli atıkların diğer atıklardan ayrı olarak toplanması, tehlikeli yıkıntı atıklarının alıcı ortama verilmeyerek bu atıkların Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğı hükümlerine göre bertarafı yönünde işlem tesis etmek ve eylemde bulunmak zorunluluğı olduğu halde davalı idare Çevre Kanununun 8. Maddesi hükümleri ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı hükümlerine aykırı olarak atıkların ayrılması ve tehlikeli atıkların alıcı ortama verilmemesi yönünde işlem tesis etmeyerek hukuka aykırı idari işlem tesis etmiş ve halen bu yönde idari eylemde bulunmaktadır.

2.Çevre Kanununun 8. Maddesinde yer alan düzenlemeye dayalı olarak 02.04.2015 gün ve 29314 Resmi Gazete yayınlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğının 2/a. Maddesi gereğince Ek-4 listede 17. Sırada yer alan “İnşaat ve Yıkım Atıkları” bu yönetmelik hükümlerine tabidir. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı'nin 4. Maddesi ile doğal afet yıkıntı akıntıları “Yıkım Atığı” kavramı içinde tanımlandığından doğal afet yıkıntı atıklarına ilişkin atık yönetimi hususları Atık Yönetimi Yönetmeliğı çerçevesinde değerlendirilecektir.

Nitekim “Atık Yönetimi Yönetmeliğı” nin 4/1. Madde dd) bendinde *İnşaat ve yıkım atıkları: Her türlü alt ve üst yapının; tamirâtı, tadilâtı, yenilenmesi, yıktırılması veya herhangi bir afet sebebiyle yıkılması sonucu ortaya çıkan, Yönetmeliğın ek-4 atık listesindeki 17 kodlu atıkları, olarak tanımlanmıştır.*

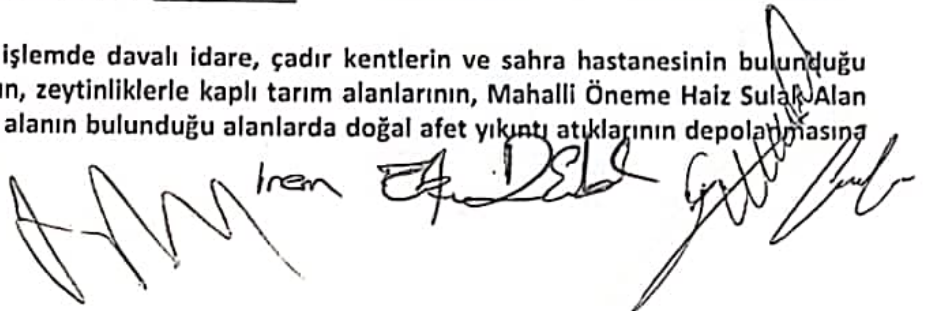
Buna göre her türlü alt ve üst yapının deprem gibi doğal afet sebebiyle yıkılması sonucu ortaya çıkan inşaat ve yıkım atıklarının yönetimine ilişkin hususlar bu yönetmelik hükümleri uygulanacaktır.

Atık Yönetimi Yönetmeliğı'nin “Genel İlkeler” başlıklı 5/1. Maddesinde *atık yönetimine ilişkin genel ilkeler arasında atıkların kaynağında ayrı toplanması, geçici depolanması, taşınması ve işlenmesi sırasında su, hava, toprak, bitki, hayvan ve insanlar için risk yaratmayacak, gürültü, titreşim ve koku yoluyla rahatsızlığa neden olmayacak, doğal çevrenin olumsuz etkilenmesini önleyecek ve böylece çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek yöntem ve işlemlerin kullanılmasının esas olduğu belirtilmiştir. ö bendinde ise atıkların toprağa, denizlere, göllere, akarsulara ve benzeri alıcı ortamlara dökülmesi, doğrudan dolgu yapılması ve depolanması suretiyle çevrenin kirletilmesi yasaktır.”* denilmiştir.

Atık Yönetimi Yönetmeliğı gereğince davalı idare; doğal afet yıkıntı atıklarının depolanmasında su, hava, toprak, bitki, hayvan ve insan sağlığı için risk yaratmayacak çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek yöntem ve işlemlerin kullanılmasını sağlamak,

Atıkların toprağa, denizlere, göllere, akarsulara ve benzeri alıcı ortamlara depolanmaması yönünde işlem tesis etmek ve eylemde bulunmak zorundadır.

Ancak, dava konusu idari işlemde davalı idare, çadır kentlerin ve sahra hastanesinin bulunduğu insanların yaşam alanlarının, zeytinliklerle kaplı tarım alanlarının, Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan vasfına haiz Mileyha Sulak alanın bulunduğu alanlarda doğal afet yıkıntı atıklarının depolanmasına

izin vererek Atık Yönetim Yönetmeliği'nin 5/1. Maddesinde sayılan genel ilkelere aykırı işlem tesis etmiş ve eylemde bulunmuştur. Bu nedenle de dava konusu işlem açıkça hukuka aykırıdır.

3.Yukarıda arz edildiği üzere Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğinde yer alan tanımlar gereğince doğal afet sonucu ortaya çıkan "Yıkıntı atıkları" nın asbest, boya, florasan ve benzeri zararlı atıkları içermesi halinde bu tür yıkıntı atıkları "Tehlikeli Yıkıntı Atığı" kapsamında olacaktır.

Atık Yönetimi Yönetmeliğinde; Tehlikeli atık: Ek-3/A'da yer alan tehlikeli özelliklerden birini ya da birden fazlasını taşıyan, Ek-4'te altı haneli atık kodunun yanında yıldız (*) işareti bulunan atıkları olarak tanımlanmış olup Yönetmeliğin Ek-4 listesinde İnşaat ve yıkım atıkları içinde; Asbest içeren yalıtım malzemeleri, Asbest içeren inşaat malzemeleri, Tehlikeli maddeler ile kontamine olmuş alçı bazlı inşaat malzemeleri, Tehlikeli maddeler içeren diğer inşaat ve yıkıntı atıkları (karışık atıklar dahil), Cıva içeren inşaat ve yıkıntı atıkları, Tehlikeli maddelerden oluşan ya da tehlikeli maddeler içeren diğer yalıtım malzemeleri, Tehlikeli maddeler içeren toprak ve taşlar, Tehlikeli maddeler içeren beton, tuğla, kiremit ve seramik karışımları ya da ayrılmış grupları, Tehlikeli maddeler içeren ya da tehlikeli maddelerle kontamine olmuş ahşap, cam ve plastik, Kömür katranı içeren bitümlü karışımlar tehlikeli atık olarak sayılmıştır.

Yönetmeliğin 13/1. Maddesi gereğince Atıklar birbirleriyle reaksiyona girmeyecek şekilde geçici depolanır. Tıbbi atıklar hariç olmak üzere, tehlikeli atıklar geçici depolama alanında en fazla 6 ay depolanır. Tehlikeli atıkların geçici depolama alanlarının özellikleri Yönetmeliğin 13/8. Maddesi gereğince belirlenmiş olup ekte sunulduğu üzere atıkların ayrılarak bertarafı gönderilmeden önce geçici depolanacakları alanının özellikleri ayrıntılı olarak belirlenmiştir. (Ek- Bakanlıkça yayınlanan Geçici depolama alanlarına ilişkin esaslar)

Davalı idare dava konusu idari işlemle tehlikeli yıkıntı atıklarını diğer atıklardan kaynağında ayrılmasına ilişkin işlem tesis etmediği gibi tehlikeli atıkların geçici depolamasına ve bertarafına ilişkin Atık Yönetimi Yönetmeliği gereği Bakanlıkça belirlenen usul ve kurallara uymayarak hukuka aykırı işlem tesis etmiştir.

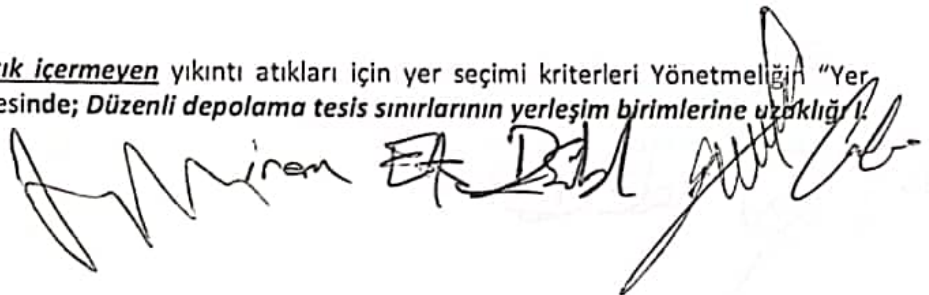
4.Ayrıca Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği gereğince tehlikeli yıkıntı atığı ve yıkıntı atıkları birbirlerinden kaynağında ayrılmadan belirlenen döküm alanlarında depolanmaktadır.

Depolama alanlarındaki atıklar tehlikeli yıkıntı atığı kategorisindedir. Oysa, tehlikeli yıkıntı atıkları ancak 6 ay süreyle geçici depolanabilmekte daha sonra bertarafı gerekmektedir. Tehlikeli Yıkıntı atıkları Yönetmeliğin Ek-2'de verilen atık kabul kriterlerini sağlamayan diğer atıklardan olup düzenli depolanması söz konusu değildir.

Düzenli Atık Depolama Alanları Çevre Kanununun 8. Maddesi gereğince 26.03.2010 gün ve 27533 sayılı Resmi Gazete de yayımlanan "Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik" ile düzenlenmiştir. Yönetmelik ile atıkların düzenli depolanmasına ilişkin usul ve esaslar ile alınacak önlemler, yapılacak denetimler ve tabi olunacak sorumluluklar belirlenmiştir.

Yönetmelik gereğince, karışık olmayan inşaat ve yıkıntı atıkları III. Sınıf depolama tesislerine kabul edileceği diğer inşaat ve yıkıntı atıklarının ise I. Ve II. Sınıf depolama tesislerinde depolanacağı düzenlenmiştir.

Davalı idarenin tehlikeli atık içermeyen yıkıntı atıkları için yer seçimi kriterleri Yönetmeliğin "Yer seçimi" başlıklı 15/1. Maddesinde; Düzenli depolama tesis sınırlarının yerleşim birimlerine uzaklığı!

sınıf düzenli depolama tesisleri için en az bir kilometre, II. sınıf ve III. sınıf düzenli depolama tesisleri için ise en az iki yüz elli metre olması gerektiği düzenlenmiştir.

Davalı idare tarafından belirlenen yıkıntı atığı ve tehlikeli yıkıntı atığı depolama alanlarının belirlenmesinde Yönetmeliğin aktarılan hükümleri dikkate alınmamıştır.

Yönetmeliğin 10/2. Maddesi gereğince Düzenli depolama tesislerine atık kabulünde, atığın hangi sınıf depolama tesisinde bertaraf edileceğinin belirlenmesi amacıyla Ek-1'de listelenen kriterler, numune alma ve analiz yöntemleri kullanılır denilmiştir. Ancak davalı idarece düzenli atık depolama alanlarında numune alma ve analiz yöntemleri uygulanmadan hatta atıklar ayrıştırılmadan kabulü sağlanmaktadır.

Yönetmeliğin "Depo Tabanının Teşkili" başlıklı 16. maddesinde düzenli depolama tesislerinde sızıntı suyunun yeraltı suyuna karışmasını önleyecek şekilde geçirimsizlik tabakasının teşkil edeceği düzenlenmiştir. Oysa davalı idarece belirlenen atık depolama alanlarında sızıntı sularının geçirimsizliğini sağlayacak tabakalar yapılmadan atıklar doğrudan doğruya bitkisel toprağa boşaltılmıştır. Yıkıntı atıklarının tehlikeli atıklar içerdiği düşünüldüğünde yer altı sularında ve bundan faydalanan insanların sağlığında geri dönüşü olmayan kalıcı sorunlar yaratacağı açıktır.

Bu sebeplerle dava konusu idari işlem Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümleri ile belirlenen yer seçimi kriterlerine atıkların düzenli depolanmasına ilişkin usul ve esaslara aykırı olup iptali gerekir.

5.Kaynağında ayrıştırılmayan ve tehlikeli yıkıntı atığı içeren yıkıntı atıkları depolama alanları, çadır kentlerinin bulunduğu yerleşme alanlarının ve hatta sahra hastanesinin hemen yanında belirlenmiştir. Yerleşme alanlarının hemen yanında yer alan atık depolama alanları içerdiği tehlikeli atıklar ve özellikle asbest nedeniyle doğrudan insan yaşamını etkilemektedir. Atık depolama faaliyetinin başlaması ile bölgede özellikle çocuklarda ve yaşlılarda solunum yolu hastalıkları baş göstermiştir. Koku ve tozların çevreye yayılması, rüzgârın etkisiyle kâğıt, naylon torba ve ince plastik gibi atıkların yayılması sonucunda insan sağlığı ve çevre sağlığı ciddi tehdit altındadır.

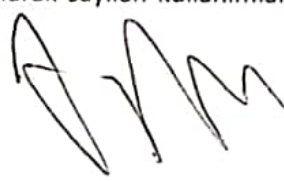
6.Davalı idarece doğal afet yıkıntı atığı ve tehlikeli yıkıntı atığı döküm alanı olarak belirlenen Altınözü, Koçören ve Samandağ'daki döküm alanları mutlak tarım arazilerinde bulunmaktadır.

5043 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 10. Maddesi gereğince; Tarım arazileri, bu Kanunda belirtilen istisnalar hariç olmak üzere, arazi kullanım plânlarında belirtilen amaçları dışında kullanılamaz.

Kanunda istisnalar Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı başlığı altında Kanununun 13. Maddesinde düzenlenmiş olup, mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz. Ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla; Doğal afet sonrası ortaya çıkan geçici yerleşim yeri ihtiyacı halinde amaç dışı kullanımı mümkündür.

Kanun da tahdidi olarak tarım arazilerinin tarımsal amaç dışı kullanımını, alternatif alan bulunmaması ve kurulun uygun görmesi koşulu ile doğal afet sonrası ortaya çıkan geçici yerleşim yeri ihtiyacı için öngörmüştür.

Davalı idare, dava konusu işlemlerle tarım arazilerini doğal afet yıkıntı ve tehlikeli yıkıntı alanı olarak belirleyerek Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun 13. Maddesinde tarım arazilerinin amaç dışı kullanımına ilişkin tahdidi olarak sayılan kullanımlar dışında kullanıma tarım arazisini ayırarak 5043

 İbrahim Etkin

sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun 13. Maddesi hükümlerine aykırı işlem tesis etmiştir.

Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin "Genel İlkeler" başlıklı 5/1. Maddesinde; "Atıkların **toprağa, denizlere, göllere, akarsulara ve benzeri alıcı ortamlara dökülmesi, doğrudan dolgu yapılması ve depolanması suretiyle çevrenin kirletilmesi yasaktır.**" denilmek suretiyle tarım topraklarının yıkıntı atık depolama alanı olarak ayrılması kesin olarak yasaklanmıştır.

Tarım topraklarının atık depolama alanı olarak belirlenmesine ilişkin işlem açıkça hukuka aykırıdır.

7.Dava konusu işlemin öğrenildiği haberde de belirtildiği gibi Koçören ve Altınözü'de ayrıştırılmayan yıkıntı atıkları zeytinliklere yığılmaktadır. Davalı İdare zeytinlik alanları doğal afet yıkıntı ve tehlikeli yıkıntı alanı olarak belirlemiştir.

3573 sayılı Zeytinliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşlattırılması Hakkında Kanunun 20. Maddesi gereğince; "Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az 3 kilometre mesafede zeytinyağı fabrikası hariç zeytinliklerin **vegatif ve generatif gelişmesine mani olacak kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez.**" denilmiştir.

Yıkıntı atıklarının depolanmasının toz emisyonlarına neden olduğu bilinen bir olgudur. Nitekim Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği "Toz Emisyonu" başlıklı 21. Maddesinde Hafriyat, İnşaat/tamirat/tadilat ve yıkım işlemleri sırasında oluşacak toz emisyonlarının oluşacağı kabul edilmiştir.

Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğin 6/1. Maddesinde, düzenli depolama tesislerinde genel olarak alınacak önlemler sıralanarak koku ve tozların çevreye yayılmasını azaltacak önlemler alınması gerektiği düzenlenmiştir.

Buna göre, atıkların depolanmasına ilişkin düzenlemeler dahi yıkıntı atıkları depolama alanlarının toz emisyonları neşrederek çevreye ve tarım alanlarına zarar vereceğini kabul etmiş durumdadır.

Bu nedenlerle, dava konusu idari işlemle toz emisyonlarına ve kimyasal toksik maddelerin yayılımına neden olacağı açık olan yıkıntı atıkları depolama alanlarının zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara 3 kilometre mesafede belirlenmiş olması nedeniyle dava konusu idari işlem 3573 sayılı Zeytinliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşlattırılması Hakkında Kanunun 20. Maddesi hükümlerine açıkça aykırıdır.

Kaldı ki;

YIKINTI ATIKLARINDA BULUNAN ASBEST GİBİ ONLARCA KİMYASAL TOKSİK MADDENİN VE TEHLİKELİ AĞIR METALLERİN TOPRAĞA, SUYA, HAVAYA, ORMAN VE TARIM ALANLARINA ZEYTİNLİKLERE VE TÜM CANLILARA YAŞAMSAL SONUÇLAR DOĞURACAĞI ÇOK AÇIKTIR.

8.Mileyha sulak alanı, doğal afet yıkıntılarının kaynağında ayrıştırılmadan dökümünün yapıldığı, ayrıştırılmamış yıkıntı atıklarının döküm alanı olarak belirlenen alanlardandır. Ülkemizin en önemli sulak alanlarından biri konumunda olan Asi nehrinin Akdeniz'e döküldüğü Hatay ili Samandağ İlçesinde bulunan Mileyha Sulak Alanı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan olarak ilan edilmiştir. Yaklaşık 14 kilometre uzunluğundaki Samandağ sahiline yakın konumdaki küçük göletler ve sazlıklardan oluşan alanda 291 farklı kuş türünün yaşadığı, zengin biyoçeşitliliği ile korunması gereken ekosistemlerin bulunduğu çok özel bir alandır.

Çevre Kanununun 9/a. Maddesinde;

"Doğal çevreyi oluşturan **biyolojik çeşitlilik ile bu çeşitliliği barındıran ekosistemin korunması esastır**" denilmiştir.

Ülkemizin taraf olduğu ve Anayasanın 90/Son hükmü gereğince iç hukuk kuralı olan Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (Ramsar Sözleşmesi) hükümleri gereğince sulak alanların korunması zorunludur.

Nitekim Çevre Kanunu'nun 9. Maddesi ve RAMSAR Sözleşmesi istinaden hazırlanan Sulak Alanların Korunması Yönetmeliğinin 4. Maddesinde "*Mahalli öneme haiz sulak alan: Ulusal öneme haiz sulak alan ve Ramsar Alanı listesinde bulunmayan sulak alanları,*" olarak tanımlanmış olup Mahalli Öneme Haiz Sulak Alanların, Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında olduğu belirlenmiş ve Yönetmeliğin "*Katı atık, moloz, hafriyat, dip tarama ve proses atığı çamurları*" başlıklı 16. Maddesinde; "*Bu Yönetmelik kapsamına giren alanlarda a) Katı atık, moloz, hafriyat, proses atığı çamurları dökülmesi yasaktır.*" denilmiştir.

Davalı idarenin Mileyha Mahalli Öneme Haiz Sulak Alanı'nı doğal afet yıkıntı döküm alanı olarak belirlemesine dair işlemin Sulak Alanların Korunması Yönetmeliğini ihlal ettiği açıkça ortadadır.

Sulak Alanların Korunması Yönetmeliğinin "Koruma İlkeleri" başlıklı 6. Maddesinde;

(1) Sulak alanların korunmasında aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur.

a) Sulak alanların kirlenmemesi, doğal yapılarının ve ekolojik karakterlerinin korunması zorunludur. Her türlü arazi ve su kullanım planlamalarında, sulak alanların işlev ve değerlerinin korunması gözetilir.

b) Sulak alanlarda biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için ilgili idaresince gerekli tedbirler alınır veya aldırılır.

c) Sulak alanların koruma kullanma dengesine ve geliştirilmelerine katkı sağlayacak faaliyetler desteklenir ve teşvik edilir.

(...)

e) Sulak alanlarda su kuşları popülasyonlarının korunmasına ve arttırılmasına itina gösterilir.

f) Havzada yapılacak proje ve faaliyetlerin sulak alana etkisi dikkate alınır.

denilmiştir.

Bu sebeple dava konusu işlemle Mileyha Mahalli Öneme Haiz Sulak Alanı ve çevresinin yıkıntı atığı depolama alanı olarak belirlenmesine ilişkin işlem Sulak Alanların Korunması Yönetmeliğinin 6. Maddesinde sayılan koruma ilkelerine açıkça aykırıdır.

9. Devletin sağlık hakkını tesisi kapsamında negatif ve pozitif yükümlülükleri bulunmaktadır. Sağlıklı yaşam için gerekli önlemleri almak ve kişilerin hasta olmaları halinde her türlü sağlık hizmeti ve tıbbi yardımın sağlanması bu yükümlülüklerdendir. Uluslararası ve ulusal belgelerde devlete sağlığın bozulmasına yol açan nedenleri olabildiğince ortadan kaldırmak, sağlığı geliştirmek, salgın hastalıkları ve meslek hastalıkları önlemek, bebek ölümlerinin düşürülmesi ile çocukları sağlıklı gelişimini sağlamak, çevre sağlığını ileriye götürmek görevleri yüklenmiştir. Hava, çevre temizliği ve sular ile gıda güvenliği sağlık hakkının korunması içerisinde kalmaktadır. Bu yükümlülükler, devletin sağlığın bozulmasına yol açan nedenleri olabildiğince ortadan kaldırma yükümlülüğü olarak değerlendirilmektedir. Mevcut durumda insan ve çevre sağlığını bozucu eylemler idare eliyle yürütülmektedir. Gerekli önlemler ise alınmamaktadır.

Rusya'nın ağır sanayi kentlerinden olan Lipetsk'te uzun yıllardır hava kirliliğine maruz kalan yurttaşların şehirde 1900'lerin başından beri işletmede olan ve sayıları giderek artan demir-çelik, makine ve kimya fabrikalarının yarattığı hava kirliliği nedeniyle AİHM nezdinde gerçekleştirdiği başvuruda kentteki sanayiden kaynaklı hava kirliliği ile mücadelede yeterli özeni göstermediği ve davacıların sağlıklı bir çevrede yaşama haklarını gerektiği gibi gözetmediği için Avrupa İnsan Hakları

Sözleşmesi'nin (AİHS) 'özel yaşama ve aileye saygı' hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.(Pavlov ve diğerleri/Rusya)

AİHM Öneriyıldız kararında ise Ümraniye'de 1993 yılında bir çöplükte meydana gelen metan gazı patlaması sonucunda 9 yakını ve de evini kaybeden bir kişinin yaptığı bu başvuruda, Türkiye'nin Sözleşme'nin 2. maddesini ihlal ettiği sonucuna varılmıştır. Bu olayda, savunmacı devlet, patlama tehlikesini öngören raporların varlığına rağmen patlamayı önlemek için gerekli tedbirleri almadığı, hayatı tehlikede olan kişileri patlama riski konusunda bilgilendirmediği, bu kişileri güvenli bir yere nakletmediği ve de patlama sonrası üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmediği gerekçesiyle ihlal verilmiştir.

Yine 2017 Temmuz ayında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Tiflis'te bulunan "Tboelectrocentrali" termik santraline ilişkin Jugheli ve Diğerleri-Gürcistan davası hakkında ihlal kararı vermiştir. İvan Jugheli ve iki diğer başvuru, evlerine yakın konumlanmış Tboelectrocentrali santralinden kaynaklı hava, ses kirliliğine ve elektromanyetik kirliliğe karşı devletin kendilerini koruma ödevini yerine getirmediğini, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Özel Hayatın ve Aile Hayatının Korunması" hakkındaki 8. Maddesini ihlal ettiğini iddia etmiştir. Mahkeme, başvuru sahiplerinin hava kirliliğine ilişkin iddialarını haklı bularak çevresel zarar davalarında başvuru sahiplerinin Sözleşme'nin 8. Maddesinin ihlal edildiğine hüküm vermiştir.

Mevcut durumda da açık bilimsel gerçeklere ve mevzuata rağmen idare tarafından bu izin verilmiş olması devletin yükümlülüğünün ihlali anlamına gelmektedir.

D. İDARE TARAFINDAN YAPILAN BELİRLEME İHTİYATILIK İLKESİNE AYKIRIDIR.

İhtiyat uygulamasında kullanılacak risk belirlemesi, bilimsel araştırmalar ve ampirik incelemeler sonucunda, özellikle gerçekleştirildikten sonra giderilemeyeceğine yönelik güçlü izlenimler veren ve gerçekleşme olasılığı görmezden gelinemeyecek derecede olan çevresel bozulma olasılıklarına yönelik bir saptama olacaktır. Rio konferansında İhtiyat ilkesi tanımlanırken, bilimsel belirsizliğin ya da yeterli bilimsel kanıt yokluğunun önlem almakta gecikme gerekçesi yapılamayacağı belirtilmiştir.

Burada dikkat edilmesi gereken bir nokta sorumluluk hukukundaki ispat külfetinin yön değiştirmesine ilişkin klasik anlayıştan farklı olarak zarar ortaya çıktıktan sonra sorumlunun belirlenmesine yönelik olarak zarar verdiği iddia edildikten sonra iddianın yersiz olduğunu ispatlamasının istenmesi değil, zarara sebep olabilecek etkinlik henüz gerçekleştirilmeden etkinliği gerçekleştirecek olana izin verilebilmesi için bu etkinliğin çevresel zarara sebebiyet vermeyeceğini ispatlama yükümlülüğü getirilmesidir. Avrupa Adalet Divanı, ihtiyat ilkesi ile ilgili olarak 1998'de önemli bir karar vermiştir. Avrupa Komisyonu, deli dana hastalığı nedeniyle İngiltere'den et ürünleri ve sığır ithalatını yasaklayınca, İngiliz Ulusal Çiftçiler Birliği tarafından açılan davada, orantılılık ilkesinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Divan, orantılılık ilkesi gereği en az külfetli olan seçeneğin seçilmesi gerektiğini kabul etmiş, ancak insan sağlığına dönük bir riskin varlığının ve niteliğinin belirsiz olduğu durumlarda, kurumların riskin gerçekliği ve ciddiliği tamamen ortaya çıkana kadar koruyucu tedbirler alabileceğini kabul etmiştir. Ayrıca kamu sağlığının korunması gereğinin, ekonomik mülahazaların önünde olduğunu ihtiyat ilkesine atıf yaparak belirtmiştir.

Bu sebeple enkaz ve moloz yığını ayrıştırılmadan tehlikeli ve tehlikesiz atıkların insan ve diğer canlı yaşamına, ekosistemine geri döndürülemeyecek biçimde zarar verme riski taşınmasına rağmen yığın halinde depolanması açıkça İhtiyat ilkesine aykırılık taşır.

YÜRÜTMENİN DURDURULMASI TALEBİMİZ HAKKINDA

İdari Yargılama Usul Kanununun 27/2. Maddesinde;"Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya

savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir.” denilmiştir.

Dava konusu işlem ile doğal afet yıkıntı atıkları kaynağında bilimsel yöntemlerle ayrıştırılmadan içerdiği *asbest, boya, florasan, civa, asit ve benzeri tehlikeli atıklarla* birlikte çadır kentlerin bulunduğu yaşam alanlarına, zeytinliklerle kaplı tarım alanlarına, Mahalli Önele Haiz Sulak Alan vasfına haiz Mileyha Sulak alanına dökülmektedir.

Ayrıştırılmamış atıkların 85 bin toksit madde içerdiği tespit edilmiş olup özellikle bölgede yaşayan insanların ve gelecek kuşakların yaşamlarını tehdit etmektedir. Dava konusu işlem her şeyden önce bölge insanların yaşam hakkına yapılmış bir saldırı niteliğindedir. Atıkların tarım alanlarına, zeytinliklere ve sulak alanlara depolanması ve depolamada ilgili Yönetmelik hükümlerinde öngörülen tedbirlerin alınmaması nedeniyle tarım alanları, zeytinlikler ve korunması gereken nadir biyoçeşitlilik, yer altı su rezervleri ve yer üstü su kaynakları, nitelikli tarım toprakları tehdit altındadır. Tehdit doğrudan doğruya bu alanların ve kaynakların yok olup kirlenmesine neden olacağı gibi bu kaynakları kullanacak insanların sağlıklı yaşama haklarına da geri dönüşsüz zararlar verecektir.

Dava konusu idari işlem bölgede yaşayan yurttaşların yoğun itirazlarına rağmen hızla devam etmekte, ayrıştırılmamış, tehlikeli atık içeren doğal afet atıkları mevzuatta öngörülen hiçbir önlem alınmadan toplanıp, nakledilmekte ve özelliklerini yukarıda aktardığımız nitelikli alanlara dökülmeye devam edilmektedir. İşlemin hukuk aykırılığı yukarıda ayrıntılı olarak izah ettiğimiz üzere hiçbir tereddüte mahal vermeyecek kadar açıktır.

Mahkemenizce yürütmenin durdurulması talebimiz hakkında ya da davanın esası hakkında bir karar ittihaz edildiğinde idari işlem uygulanmış ve sonuçlanmış olacak ve etkisi tükenecektir. Mahkemenizce verilecek karar her ne olursa olsun ne hukuki ne de fiili hiçbir sonuç doğurmayacaktır.

İYUK'nun 27/2. Maddesinde de öngörüldüğü üzere; Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir.

Bu nedenle, dava konusu idari işlemin uygulanmakla etkisi tükenecek bir idari işlem olduğu gözetilerek savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın dava konusu idari işlemin yürütmesinin durdurulmasına karar verilmesini talep ederiz.

DELİLLERİMİZ : Dava konusu idari işleme dair gazete haberi, konu hakkında düzenlenen raporlar, bölgedeki duruma dair fotoğraflar, harici tespitler ve sair deliller.

HUKUKİ SEBEPLER : İdari Yargılama Usul Kanunu, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Atık Yönetimi Yönetmeliği, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik, Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği, Orman Kanunu, Mera Kanunu, Su Mevzuatı, Çevre Kanunu, Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu, 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu, 3673 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabancılarının Aşılattırılması Hakkındaki Kanunun ve sair hukuki sebepler

SONUÇ VE İSTEM :Yukarıda sunulan ve Sayın Mahkemenizce re'sen gözetilecek diğer hukuksal sebeplerle ;

1. Öncelikle tedbiren yürütmenin durdurulmasına,
2. Adli yardım talebimizin kabulüne,

3. Hatay'da zeytinlik bölgesi, yerleşim alanlarının, sahra hastanesi, çadır kent, konteyner yaşam alanlarının vb. ayrıştırılmamış doğal afet yıkıntı atıklarının döküm alanı olarak belirlenmesine ilişkin **İDARİ İŞLEMİN İPTALİNE**,

4. İptali istenen işlemin davalı idarenin savunması alınmaksızın, bu talebimizin kabul edilmemesi durumunda ise savunma süresi kısaltılarak öncelikli olarak yürütmesinin durdurulmasına,

5. Yargılama giderlerinin davalı idareye yükletilmesine ve sair yasal sonuçlara karar verilmesini vekil olarak talep ederiz.

Ek-1 11.04.2023, 12.04.2023, 13.04.2023 Tarihli moloz döküm alanlarının tespitine ilişkin tutanaklar ve tutanak eklerini içerir (Fotoğraf ve videolar) USB

Ek-2 Dava konusuna ilişkin haberler

Ek-3 Vekaletname ve yetki belgeleri

Ek-4 Kimlik Fotokopileri

DAVACILAR :

1) HATAY BAROSU
(Temsilen Hatay Baro Başkanı
Av.Hüseyin Cihat AÇIKALIN)

2) HÜSEYİN CİHAT AÇIKALIN

3) ECEVİT ALKAN

4) DENİZHAN ERBEK

5) ERHAN BİNER

6) İNGİ BAL

7) İREM KOCAÇINAR

8) ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI
Vekili Av. Hüseyin Cihat AÇIKALIN

9) TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ
Vekili Av.Hüseyin Cihat AÇIKALIN

10) İSKENDERUN ÇEVRE KORUMA DERNEĞİ
Vekili Av.Hüseyin Cihat AÇIKALIN

11) ÇEVRE ve TÜKETİCİYİ KORUMA DERNEĞİ
Vekili Av.Hüseyin Cihat AÇIKALIN

12) TARSUS ÇEVRE KORUMA KÜLTÜR ve SANAT MERKEZİ DERNEĞİ
Vekili Av.Hüseyin Cihat AÇIKALIN

13) ANTAKYA ÇEVRE KORUMA DERNEĞİ
Vekili Av.Hüseyin Cihat AÇIKALIN

14) HATAY İLİ ANTAKYA SAMANDAĞ İSKENDERUN İLÇELERİ
KÜLTÜR.YARDIMLAŞMA DAYANIŞMA ve ÇEVRE GÖNÜLLÜLERİ DERNEĞİ

Vekili Av. Denizhan ERBEK

